

sygnatura akt II 1 C 24/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 2 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w II Wydziale Cywilnym – Sekcji Egzekucyjnej

w składzie: przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Anna Brackowska

protokolant: sekretarz sądowy Monika Romaniecka

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża A. S. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Sygn. akt: II 1 C 24/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 września 2017 roku skierowanym przeciwko pozwanemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., powódka A. S. wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, V Wydział Gospodarczy w dniu 11 stycznia 2000 roku w sprawie V Ng 2757/99, zaopatrzonego przeciwko niej w klauzulę wykonalności, jako małżonce dłużnika - postanowieniem tego Sądu z dnia 10 czerwca 2009 roku wydanym w sprawie V GCo 71/09. Powódka wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, o zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości oraz o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. w sprawie Km 867/12. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 17 czerwca 1999 roku zawarła z mężem – J. S. umowę majątkową małżeńską ustanawiającą pomiędzy nimi ustrój rozdzielności majątkowej. Podniosła również, że w trakcie trwania związku małżeńskiego nie wyrażała zgody za zaciąganie przez jej męża żadnych zobowiązań finansowych (pozew – k. 2 – 4).

Postanowieniem z dnia 30 października 2017 roku Sąd Rejonowy w Słupsku, I Wydział Cywilny zwolnił powódkę od kosztów sądowych w całości. Postanowieniem z dnia 8 listopada 2017 roku Sąd ten zabezpieczył powództwo w ten sposób, że zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. w sprawie Km 867/12 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w przedmiotowej sprawie. Postanowieniem z tego samego dnia uznał on swoją niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał zgodnie z właściwością do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi (postanowienia k. 14, k. 16-17).

W odpowiedzi na pozew z dnia 4 maja 2018 roku, pozwany reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych (odpowieź na pozew – k. 37 i następne, pełnomocnictwo k. 51).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. i J. małżonkowie S. umową z dnia 17 czerwca 1999 roku, zawartą w formie aktu notarialnego, wyłączyli istniejącą między nimi wspólność majątkową (umowa o wyłączenie wspólności majątkowej – k. 9).

Pozwem w postępowaniu nakazowym z dnia 16 grudnia 1999 roku powód R. R. wniósł o zasądzenie od J. S. na jego rzecz kwoty 36.831,55 zł wraz z odsetkami od dnia 26 maja 1999 roku do dnia zapłaty tytułem zapłaty ceny za zakupione u niego soki i napoje owocowe na podstawie faktur VAT załączonych do pozwu (pozew w sprawie V Ng 2757/99 k. 2-3 załączonych akt V Ng 2757/99).

W dniu 11 stycznia 2000 roku Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, V Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie V Ng 2757/99, w którym nakazał pozwanemu J. S., aby zapłacił na rzecz R. R. kwotę 36.831,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 maja 1999 roku do dnia zapłaty, wynagrodzeniem adwokackim w kwocie 5.000 zł oraz kosztami sądowymi w kwocie 672,60 zł - w terminie tygodniowym od dnia otrzymania nakazu zapłaty albo wniósł w tym terminie zarzuty. Orzeczenie to stało się prawomocne na skutek nie złożenia przez żadną ze stron postępowania środków zaskarżenia. W dniu 17 lutego 2000 roku tytuł wykonawczy został przesłany pełnomocnikowi powoda (nakaz zapłaty k. 13 w załączonych aktach V Ng 2757/99).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wydanym w dniu 17 maja 2006 roku w sprawie V GCo 198/06 nadano klauzulę wykonalności powyżej opisanemu tytułowi wykonawczemu na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W., jako następcy prawnemu wierzyciela R. R..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wydanym w dniu 25 lipca 2008 roku w sprawie V GCo 155/08 nadano klauzulę wykonalności powyżej opisanemu tytułowi wykonawczemu na rzecz J. E., jako następcy prawnemu (...) Spółki z o.o. we W..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wydanym w dniu 8 czerwca 2012 roku w sprawie V GCo 93/12 nadano klauzulę wykonalności powyżej opisanemu tytułowi wykonawczemu na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L., jako następcy prawnemu J. E..

(kopie postanowień k. 47-48).

Wnioskiem z dnia 8 kwietnia 2009 roku J. E. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 11 stycznia 2000 roku wydanemu przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze w sprawie sygn. akt V Ng 2757/99 przeciwko małżonce dłużnika – A. S. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową.

W odpowiedzi na wniosek A. S. wniosła o jego oddalenie, podnosząc, że nigdy nie mieszkała z J. S., a ponadto, że w dniu 16 czerwca 1999 roku zawarła z małżonkiem umowę o ustanowieniu rozdzielności majątkowej. Zarządzeniem z dnia 10 czerwca 2009 roku odpowiedź na wniosek złożona przez A. S. została zwrócona na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2009 roku Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, V Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt V GCo 71/09 prawomocnemu nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 11 stycznia 2000 roku w sprawie o sygn. akt V Ng 2757/99, nadał klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika – A. S. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską. Na powyższe postanowienie w dniu 27 stycznia 2017 roku zażalenie złożyła A. S., podnosząc w nim te same

argumenty co w odpowiedzi na wniosek. Postanowieniem z dnia 25 marca 2017 roku zażalenie to zostało odrzucone jako spóźnione.

(wniosek k. 2-3, odpowiedź na wniosek wraz z załącznikami k. 8-14, zarządzenie k. 18, postanowienie k. 19, zażalenie – k. 24 i następne, postanowienie k. 35 załączonych akt Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze V GCo 71/09).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. prowadził między innymi przeciwko powódce A. S. postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 867/12 na podstawie wniosku wierzyciela – (...) Spółki z o.o. z siedzibą w Ł. z dnia 13 kwietnia 2012 roku. Postępowanie to zostało umorzone z uwagi na jego bezskuteczność postanowieniem z dnia 29 grudnia 2017 roku (załączone akta Km 867/12).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 5 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., nr 162, poz. 1691) przepisy dotychczasowe stosuje się do:

- oceny skutków czynności zobowiązujących lub rozporządzających małżonków i ich odpowiedzialności za zobowiązania sprzed wejścia w życie ustawy;
- wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązanie jednego małżonka powstałe przed wejściem ustawy w życie.

Mając na uwadze datę powstania zobowiązania w związku z którym wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko małżonkowi powódki stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy k.r.o. i k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej (to jest przed 20 stycznia 2005 roku).

Zgodnie z art. 787 k.p.c. – w brzmieniu obowiązującym przed 20 stycznia 2005 roku - tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jednak jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową; przed nadaniem klauzuli wykonalności sąd wysłucha małżonka dłużnika (§ 1), w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności sąd, na wniosek małżonka dłużnika, orzeka również o ograniczeniu lub wyłączeniu możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela z majątku wspólnego (§ 2). W związku z powyższym stwierdzić należy, że w świetle brzmienia przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie – odmiennie niż obecnie – na etapie postępowania klauzulowego możliwe było badanie skuteczności małżeńskiej umowy majątkowej względem wierzyciela.

Natomiast zgodnie z art. 47 k.r.o. – w brzmieniu obowiązującym przed 20 stycznia 2005 roku - małżonkowie mogą przez umowę wspólność ustawową rozszerzyć, ograniczyć lub wyłączyć. Umowa powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Można ją zawrzeć także przed zawarciem małżeństwa (§ 1). Małżonkowie mogą powoływać się względem osób trzecich na rozszerzenie, ograniczenie lub wyłączenie wspólności tylko wtedy, gdy zawarcie przez nich umowy majątkowej oraz jej rodzaj były tym osobom wiadome (§ 2).

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1980 r. (III CZP 13/80, Legalis numer 21964) małżeńska umowa majątkowa jest skuteczna względem innej osoby wówczas, gdy o jej zawarciu oraz rodzaju osoba ta powzięła wiadomość przed powstaniem przysługującej jej wierzytelności.

Należy również zauważyć, że skuteczność zawartej między powódką a jej małżonkiem małżeńskiej umowy majątkowej względem wierzyciela była już przedmiotem badania w postępowaniu o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika w sprawie o sygn. akt V GCo 71/09. Zarzuty podnoszone przez powódkę w toku przedmiotowej sprawy były podnoszone przez nią już (nieskutecznie) zarówno w odpowiedzi na wniosek złożonej w sprawie, jak i w treści zażalenia na postanowienie Sądu z dnia 10 czerwca 2009 roku. Sąd rozpoznający wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika (powódce) orzekł prawomocnie o nadaniu klauzuli wykonalności.

Zgodnie z art. 840¹ k.p.c. jeżeli dłużnik albo jego małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 lub art. 787¹, podnosi wynikający z umowy majątkowej małżeńskiej zarzut wyłączenia lub ograniczenia jego odpowiedzialności całością lub częścią majątku, przepis art. 840 § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio. W doktrynie wskazuje się jednak, że w sprawach o roszczenia sprzed 20 stycznia 2005 r. co do zasad wyłączenia lub ograniczania odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązania jednego małżonka oraz egzekucji roszczeń powstałych przed tym dniem stosuje się przepisy dotychczasowe, w związku czym zarzut skuteczności wobec wierzyciela majątkowej umowy małżeńskiej podlega badaniu w postępowaniu klauzulowym na podstawie art. 787 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 20 stycznia 2005 r. (por. Adamczuk Andrzej [w:] Manowska Małgorzata (red.). Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Art. 506 – 1217, wyd. III). W przedmiotowej sprawie znajduje więc zastosowanie również art. 840 w brzmieniu do dnia 20 stycznia 2005 roku. Takie stanowisko zajmował również wielokrotnie Sąd Najwyższy (por.: wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 roku, IV CSK 473/08, LEX 492148; postanowienie z dnia 17 maja 2007 roku, III CZP 44/07, Biuletyn SN z 2007r., nr 11, poz. 13; uchwała z dnia 17 września 2008 roku, III CZP 77/08, niepublikowana).

W związku z powyższym stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie zarzut skuteczności małżeńskiej umowy majątkowej mógł być podnoszony jedynie w ramach postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, a nie w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego.

Należy również podnieść, że w wyroku z dnia 28 października 2010 r. (II CSK 212/10) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sprawie wszczętej na skutek powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 5 lutego 2005 r. niedopuszczalne jest ponowne powołanie przez małżonka dłużnika tych zarzutów, które zgłosił dłużnik w procesie poprzedzającym wydanie przeciwko niemu tytułu egzekucyjnego. W doktrynie orzeczenie to zyskało aprobatę wskazując, że Sąd Najwyższy zasadnie sprzeciwił się takiemu rozumieniu powyższego przepisu, które sprowadzałyby się do przyznania małżonkowi dłużnika samodzielnego roszczenia o zniweczenie wobec niego skutków prawomocnego wyroku, co byłoby równoznaczne z przypisaniem mu charakteru nadzwyczajnego środka odwoławczego (por. Golimowska Krystyna [w:] Jankowski Janusz (red.). Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do artykułów 730 – 1217, str. 602).

Powyzsze argumenty można w analogiczny sposób odnieść do oceny powoływania się w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego na te same okoliczności, które były już przedmiotem rozpoznania w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. Wprawdzie formalnie nie zachodzi w takiej sytuacji powaga rzeczy osądzonej, to jednakże należy się sprzeciwić dopuszczalności rozpatrywania w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego tych samych okoliczności które były już przedmiotem rozpoznania w prawomocnie zakończonym postępowaniu klauzulowym. Przyjęcie poglądu przeciwnego oznaczałoby de facto przyznanie małżonkowi dłużnika (w niniejszej sprawie – powódce) nadzwyczajnego środka zaskarżenia na prawomocne postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. Tymczasem brak jest jakichkolwiek podstaw, aby przyznawać w zaistniałej sytuacji jej tego typu uprawnienie, w szczególności, że nadzwyczajne środki zaskarżenia stanowią – zgodnie ze swoją nazwą – instytucję nadzwyczajną, w związku z czym ich stosowanie może być dopuszczalne jedynie w ramach wyraźnej podstawy prawnej, której w niniejszej sprawie brak.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił wniosek dowodowy powódki o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem go do jej przesłuchania w charakterze strony, gdyż okoliczności, na które dowód ten miałby zostać przeprowadzony pozostawały bez znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

Na marginesie jedynie zaznaczenia wymaga, że umowa majątkowa małżeńska, na którą powołuje się powódka nie może być skuteczna wobec wierzyciela jako pozwanego w przedmiotowej sprawie, gdyż została ona zawarta po dacie powstania spornego zobowiązania (por.: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1980 roku, III CZP 13/80, OSNC 1980/7-8 poz. 140).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na szczególny charakter sprawy i zaistniałe okoliczności w ten sposób, że nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego poniesionych przez niego kosztów postępowania. Złożyło się na to kilka okoliczności. Po pierwsze, po stronie pozwanej w przedmiotowej sprawie występuje profesjonalista zawodowo trudniący się obrotem wierzytelnościami i ich dochodzeniem, który – co więcej - korzysta na co dzień z fachowej obsługi prawnej. Po drugie – powódka choć błędnie, była przekonana o zasadności swojego stanowiska w sprawie. Po trzecie i co najważniejsze - na decyzję Sądu w zakresie nieobciążania powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w zakresie wynagrodzenia pełnomocnika profesjonalnego reprezentującego pozwanego w przedmiotowej sprawie miała wpływ jej trudna sytuacja materialna

Z:

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi pozwanego.